KNIKVIRA DIGITAL • Master Notes

MPSC राज्यसेवा पूर्व परीक्षा 2026 Master Study Kit

७ विषय · 36 पाने · पॅटर्न पॉइंटर्स · सराव संच · 3 भाषा

- राज्यव्यवस्था (पा. 4-9)
- इतिहास + शिवकाल (पा. 10-15)
- भूगोल भारत + महाराष्ट्र (पा. 16-20)
- अर्थव्यवस्था (पा. 21-23) · विज्ञान (पा. 24-26)
- महाराष्ट्र GK + पर्यावरण (पा. 27-30)
- बुद्धिमत्ता + सराव + ट्रिक्स (पा. 31-36)

© Knikvira Digital • Krishna Jogdand, Pune

8421532744 • knikviradigital.in

किट कसा वापरायचा

हा किट **पहिल्या वाचनासाठी आणि नंतरच्या रिव्हिजनसाठी** — दोन्हींसाठी आहे. प्रत्येक पान = एक स्वतंत्र टॉपिक.

फेरी 1 (मूलभूत): क्रमाने वाचा — पान 4 ते 30 पर्यंत रोज 3 पाने. हिरवे/पिवळे बॉक्स = **सर्वाधिक विचारले जाणारे** मुद्दे.

फेरी 2 (रिव्हिजन): परीक्षेच्या 15 दिवस आधी — फक्त **हायलाइट केलेले भाग** व सारण्या. पान 33-36 रोज वाचा.

- **हिरवा बॉक्स** = परीक्षेत वारंवार येणारा मुद्दा
- **पिवळा बॉक्स** = गोंधळ होणारा / सूक्ष्म फरक
- **गुलाबी बॉक्स** = बदलणारी माहिती — निकालात पुन्हा तपासा
- **सारणी** = ॲक्टिव्ह रिकॉलसाठी — एक स्तंभ झाकून पाठ करा

TRICK

ट्रिक: प्रत्येक पान वाचल्यावर 30 सेकंद डोळे मिटून सांगा — "मी काय वाचलं?" हाच खरा अभ्यास.

Knikvira Smart-Chain: 7 विषय → 36 पाने → PYQ-पॅटर्न ट्रेंड → 15 सराव → Mnemonics → Revision Plan

⚖️ मूलभूत हक्क — कलम 12 ते 35 (भाग 3)

कलम	हक्क	कलम	हक्क
14	कायद्यापुढे समानता	21	जीवन व वैयक्तिक स्वातंत्र्य
15	भेदभाव निषेध	21A	शिक्षणाचा हक्क (6-14 वर्षे)
16	नोकरीत समान संधी	23	मनुष्यविक्री/बेगार निषेध
17	अस्पृश्यता नाबूदी	25-28	धर्म स्वातंत्र्य
19	6 स्वातंत्र्ये (अभिव्यक्ती वगैरे)	29-30	अल्पसंख्याक हक्क
20	दोषसिद्धीबाबत संरक्षण	32	घटनात्मक उपाय (writs)

KNIKVIRA DIGITAL

सर्वाधिक विचारले जाणारे: कलम 21 = जीवन हक्क · कलम 32 = "घटनेचे हृदय व आत्मा" (आंबेडकरांनी असेच म्हटले) · कलम 17 = अस्पृश्यता नाबूदी.

⚠ **writs 5 प्रकार:** Habeas Corpus, Mandamus, Prohibition, Certiorari, Quo Warranto — नावे + काम दोन्ही पाठ करा. SC (कलम 32) व HC (कलम 226) दोन्ही देतात.

TRICK

माला: 14-18 **समानता** | 19-22 **स्वातंत्र्य** | 23-24 **शोषणविरोध** | 25-28 **धर्म** | 29-30 **संस्कृती-शिक्षण** | 32 **उपाय**.

Knikvira Smart-Chain: 7 विषय → 36 पाने → PYQ-पॅटर्न ट्रेंड → 15 सराव → Mnemonics → Revision Plan

छत्रपती शिवाजी महाराज — तपशील-युक्त टप्पे

वर्ष	घटना
1630	जन्म — शिवनेरी किल्ला (जुन्नर, पुणे); आई जिजाबाई, वडील शहाजीराजे
1646	तोरणा किल्ला घेऊन स्वराज्याची सुरुवात (तरुण वयातच!)
1659	**अफझलखान वध** — प्रतापगड खाली
1664	पहिली सुरत लूट · 1663 शायस्ता खानावर छापा (लाल महाल)
1665	पुरंदर तह (जयसिंग प्रथम सोबत) — 23 किल्ले सोपवले
1666	**आग्रा कैदेतून पलायन** — मिठाईच्या पेट्यात!
1674	**राज्याभिषेक** — 6 जून, रायगड; "छत्रपती" पदवी (गागाभट्ट यांनी विधी केला)
1677	दक्षिण दिग्विजय — जिंजी, तंजोर प्रदेश
1680	3 एप्रिल — रायगडावर निधन (वय 50)

प्रशासन: अष्टप्रधान मंडळ (8 मंत्री; पेशवा = PM); कर — **चौथ (25%) व सरदेशमुखी (10%)** हे मराठा हक्काचे कर. सैन्य — पायदळ/अश्वदळ/नौदल (सिंधुदुर्ग हा प्रमुख नौदल तळ).

⚠ **किल्ले जोड्या तपासा:** राज्याभिषेक = रायगड · जन्म = शिवनेरी · निधन = रायगड. सिंहगड (तानाजी, 1670) वेगळा!

TRICK

माला: 1630 जन्म → 1659 अफझल → 1674 अभिषेक → 1680 निधन. "30-59-74-80" हे चार अंक पुरे!

Knikvira Smart-Chain: 7 विषय → 36 पाने → PYQ-पॅटर्न ट्रेंड → 15 सराव → Mnemonics → Revision Plan

सराव प्रश्नसंच 1 (उत्तरे पान 33 वर)

घड्याळ लावा: 15 प्रश्न = 15 मिनिटे. उत्तर न बघता आधी सर्व सोडवा!

- **1.** भारतीय राज्यघटना कोणत्या दिवशी स्वीकारली? (a) 26 जानेवारी 1950 (b) 26 नोव्हें 1949 (c) 15 ऑगस्ट 1947 (d) 9 डिसें 1946
- **2.** अस्पृश्यता नाबूदी — कोणत्या कलमात? (a) 14 (b) 17 (c) 21 (d) 32
- **3.** DPSP कोणत्या देशाच्या घटनेतून घेतले? (a) अमेरिका (b) कॅनडा (c) आयरलँड (d) ऑस्ट्रेलिया
- **4.** धनविधेयक (Money Bill) = ? (a) कलम 110, फक्त लोकसभा (b) कलम 368 (c) कलम 32 (d) कलम 51A
- **5.** 42वी घटनादुरुस्ती कोणत्या वर्षी? (a) 1978 (b) 1976 (c) 1985 (d) 1951
- **6.** छ. शिवाजी महाराजांचा राज्याभिषेक? (a) शिवनेरी 1630 (b) सिंहगड 1670 (c) रायगड 1674 (d) प्रतापगड 1659
- **7.** महाराष्ट्राचे सर्वोच्च शिखर? (a) साल्हेर (b) कळसूबाई (c) तारगड (d) हरिश्चंद्रगड
- **8.** गोदावरी नदीचा उगम? (a) महाबळेश्वर (b) अमरकंटक (c) त्र्यंबकेश्वर (d) भीमाशंकर
- **9.** RBI स्थापना वर्ष? (a) 1949 (b) 1935 (c) 1955 (d) 1969
- **10.** GST कधी लागू? (a) 1 एप्रिल 2016 (b) 1 जुलै 2017 (c) 1 जानेवारी 2018 (d) 26 नोव्हें 2016
- **11.** महाराष्ट्र राज्य स्थापना दिन? (a) 1 नोव्हें 1956 (b) 1 मे 1960 (c) 14 नोव्हें 1956 (d) 26 जानेवारी 1960
- **12.** व्हिटॅमिन C ची कमतरता = ? (a) बेरीबेरी (b) रिकेट्स (c) स्कर्व्ही (d) रातांधळेपणा
- **13.** जयकवाडी धरण — कोणत्या नदीवर? (a) कृष्णा (b) भीमा (c) गोदावरी (d) ताप्ती
- **14.** "सत्यशोधक समाज" कोणी स्थापन केला? (a) शहू छत्रपती (b) ज्योतिबा फुले (c) आगरकर (d) रानडे
- **15.** पेशीचे "ऊर्जा केंद्र" कोणते? (a) न्यूक्लियस (b) मायटोकॉन्ड्रिया (c) रायबोझोम (d) गॉल्जी

Knikvira Smart-Chain: 7 विषय → 36 पाने → PYQ-पॅटर्न ट्रेंड → 15 सराव → Mnemonics → Revision Plan

उत्तरतालिका — संच 1

प्र	उत्तर	स्पष्टीकरण (एका ओळीत)
1	(b) 26 नोव्हें 1949	26 जानेवारी 1950 = लागू होण्याचा दिवस — हा फरक कायम लक्षात!
2	(b) 17	कलम 17 = अस्पृश्यता नाबूदी; 14-16 समानता.
3	(c) आयरलँड	DPSP—आयरलँड · हक्क—अमेरिका · कर्तव्ये—रशिया.
4	(a) कलम 110, लोकसभा	अध्यक्ष प्रमाणपत्र देतात; RS फक्त शिफारस करू शकते.
5	(b) 1976	आपत्कालीन काळात — "मिनी घटना" म्हणजेच हीच.
6	(c) रायगड 1674	6 जून 1674; गागाभट्टांनी विधी केला.
7	(b) कळसूबाई	1,646 मी — अकोले तालुका, अहमदनगर जिल्हा.
8	(c) त्र्यंबकेश्वर	नाशिक जिल्हा; दक्षिण गंगा, 1,465 किमी.
9	(b) 1935	RBI कायदा 1934 → 1 एप्रिल 1935 कार्य सुरू.
10	(b) 1 जुलै 2017	101वी दुरुस्ती; GST परिषद अध्यक्ष = केंद्रीय अर्थमंत्री.
11	(b) 1 मे 1960	मुंबई राज्य विभाजन → महाराष्ट्र + गुजरात.
12	(c) स्कर्व्ही	लिंबूवर्गीय फळांत C जास्त मिळते.
13	(c) गोदावरी	पैठण — राज्यातील सर्वांत मोठा सिंचन प्रकल्प.
14	(b) ज्योतिबा फुले	1873 मध्ये स्थापना; "गुलामगिरी" ग्रंथ.
15	(b) मायटोकॉन्ड्रिया	ATP ऊर्जा निर्मिती येथेच होते.

स्कोअर मूल्यमापन: 13-15 = उत्कृष्ट · 10-12 = चांगले, अजून एक फेरी · 8-9 = चुका असलेले पान परत वाचा · <8 = आधी संपूर्ण kit संपवा, मग संच पुन्हा.

TRICK

चुकीची उत्तरे वेगळ्या वहीत लिहा + कारण लिहा (आठवले नाही / गोंधळ / अंदाज) — हेच खरे सुधारण्याचे साधन.

Knikvira Smart-Chain: 7 विषय → 36 पाने → PYQ-पॅटर्न ट्रेंड → 15 सराव → Mnemonics → Revision Plan